

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY ÉS JAVASLAT

SZABADI

Régészeti, táji, településszerkezeti és építészeti értéke- inek védelmére

Készítette: Dr Fazekas Sándorné
vezető településtervező mérnök
TT1 14-0282/02

Régészet: Dr Magyar Kálmán régész

Szakértő: építészet: Dr Stadler József
vezető építész tervező
É1 14-0018/98

Kaposvár, 2005. december.

Tartalomjegyzék:

I. VIZSGÁLAT

Történeti leírás, régészeti örökség

Természet, táj, tájhasználat, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, településkép és utcakép

Településszerkezet és területhasználat, településkarakter, telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok

II. VÁLTOZTATÁSI SZÁNDÉK

Településhálózati és tájhasználati változás

Településszerkezeti, területhasználati és beépítési változás

Infrastrukturális változás

A népesség alakulása

III. HATÁSELEMZÉS

A műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása

Régészeti lelőhelyet és régészeti érdekű területeket veszélyeztető hatások

Régészettel érintett területen követendő eljárás, jogok és kötelezettségek:

IV. ÖSSZEFOGLALÁS

Nyilatkozat

Helyszínrajzok, régészeti adattári dokumentációk

Felhasznált irodalom

Részlet: II. József korabeli katonai térkép benne „Szabathya” készült: Anno 1782

I. VIZSGÁLAT

Történeti leírás, régészeti örökség*

A település nevének első írásos említésével az 1332-37 évi tizedjegyzékben találkozhatunk. 1660-ban Csobánc várának tartozékai között szerepel. A török hódoltság idejét jelentős veszteségek nélkül vészelte át a község. 1695-ben nemes község, melynek pecsétjét 1788-tól használták. Rajzolatán három gabonaszál, csoroszlya és ekevas látható. Szabadi a középkorban Tolna vármegyéhez tartozott, 1696-ban csatolták Somogyhoz. 1715-től a gróf Batthyány család birtoka. 1835-től a gróf Schmiedegg és a gróf Batthyány családok voltak a földesurai. Az utóbbiakat, - vagyonvesztési ítélettel, - a szabadságharc leverése után megfosztották birtokaiktól. A múlt század fordulóján Pallavicini Edének voltak itt nagyobb birtokai. Első népiskoláját 1770-ben alapította a római katolikus egyház. Az evangélikusok 1839-től 1937-ig tartottak fenn önálló iskolát. A helyi hagyomány szerint a falunak öt temploma volt. Az elsőt 1332-ből említik, mely a török időkben pusztult el. A másodikat az andocsi misszió éveiben építették, a harmadikat 1745-ben, fából és sövényfallal. Ezt 1778-ban zárták le, mert összedőléssel fenyegetett. A negyediket kocsmából alakították ki 1901-ben, az ötödik templomot 1857-ben emelték, majd 1902-ben tornyot építettek hozzá. A hagyomány szerint, a XVI.-XVII. századi harangját a Kapos szabályozásakor találták meg a község határában, ahova a törökök elől ásták el. Ezt a templomot 1997-ben lebontották, helyén új templomot építettek, megtartva a régi templom harangtornyát.

Szabadi lakóinak száma a kiegyezést követő években közel egy évszázadig alig változott, de összetétele igen. 1941-ben még a lakosság 45 %-a vallotta magát német anyanyelvűnek, mely akkor közel 260 főt jelentett. 1948-ban 139 főt telepítettek ki Németországba, helyükre Jugoszláviából elüldözött magyar családok kerültek.

Az első TSZ szervezésére 1949-ben került sor, mely 1956-ban feloszlott. Az 1957-ben megalakított szövetkezet 1968-ban egyesültek a nagyberki Kaposvölgye MgTsz-el.

A lakosság számának jelentős csökkenése az 1970-es években következett be, amikor a mezőgazdaság már nem volt képes eltartani az itt élőket. Sokan költöztek el akkor a falvakból és kerestek munkát, majd települtek le a közeli városokban.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Pécsi Regionális Irodája a rendezési tervhez 440/0747/001/2004 számon adott előzetes szakvéleményt, ebben jelezte, hogy a településen műemlék nem található. Régészeti területek azonban találhatóak;3 nyilvántartott régészeti lelőhely, melyből egy azonosítatlan.

* Forrása: a Somogy Megyei Kézikönyv 1998. és a Csánki féle monográfia 1894

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek:

(Régészeti lelőhely: az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak, és amelyet a Hivatal nyilvántartásba vett. Idézet a 2005.LXXXIX. törvénnyel módosított 2001 évi LXIV törvényből)

1. Szabadi hegy: 046/13,046/11,046/9, 058/3, 059/7, hrsz

Kelta temető (Rippl-Rónai Múzeum régészeti adattár régészeti leltárkönyve 138-141, Ó 83.1.1-83.1.19.1 és Ó 83.20.4 tételek)

Lelet: Német Péter régész 1993. szeptember 21.-én kelt utijelentése tesz említést arról, hogy a kérdéses területen Honti Szilvia 1981-ben leletmentést végzett. A területen kelta temető helyét azonosította. Az ismételt helyszínelés során N.P. újabb sírra utaló nyomokat már nem talált.

Helyszín: A helyszín a Kapos partjához viszonylag közel fekszik, az ún. Öreghegy (szőlőhegy) északi nyúlványánál. A kérdéses terület környéke régészeti területekben igen gazdag. A településen található régészeti területek mind erre a környékre koncentráltan helyezkednek el. Ez utal arra, hogy feltételezhetően a község ezen része volt az egykori ősi település helye is. Napjainkban a terület egyenletesen fedett, felszíne változatos, mozgalmas, utal arra, hogy itt egykor homokot is bányásztak. Mára azonban ez már megszűnt, növényzettel benőtt, a terület legnagyobb része beerdősült. A helyszínen friss földnyomok, bolygatásra utaló jelek nincsenek. A terület egy része gyep, melyet legeltetésre használnak.

2. Öreghegy eleje: 49 hrsz (RRM IV/63/1)

Lelet: Német Péter régész 1994.-ben végzett a területen terepbejárást, melynek során azonosítatlan korú kőpennyamaradványok kerültek felszínre. A területen feltételezhetően egykor temető volt.

Helyszín: Az 1. szám alatt leírt helyszín szomszédságában van, azzal azonosan jellemezhető. Ez a terület is gyep művelési ágba tartozik és mezőgazdaságilag nem művelt, a területet kaszálják és legeltetnek rajta.

3. Kapostól délre: 056/8, 058/1,058/2, 057,048, 049/3,049/4 hrsz(RRM 606)

Lelet: Ezen a területen római kori halmokat találtak, melyek a Kaposba torkolló patak bal partján sorakoznak; két csoportban. Az északi csoporthoz 12 halom, a délihez 17 tartozik, melyet egy földút választ el. Az északi halmok szabályosan sorakoznak, nagyjából É-D irányban, a déli csoport nagyjából a patak vonalát követi. Ugyanitt, a halmoktól nyugatra több kiemelkedés látható. A halmok átmérője kb. 1,5-2 m, magasságuk 0,4 m, egymástól való távolságuk 0,5-2 m között változik. Nagyobb, kiemelkedő halom nem látható. Az északi csoporttól keletre lévő domb tetején és déli oldalán őskori, római kori, míg a domb északi részéről középkori kerámiát gyűjtött a régész. A halmok méretük alapján római korinak minősíthetők, de ennek ellentmond a szokásos K-Ny irányú tájolástól eltérő irányuk, ugyanakkor a szabályos elrendezés a római korhoz tartozást erősíti.

Helyszín: A lelőhely előzőekben leírtakhoz kapcsolódik. Közel fekszik hozzá a Kapos és a szőlőhegyre vezető út, amin könnyen elérhető. A terület gyeperős, legelő, ahol szántóföldi növénytermesztést nem folytatnak. A halmok jól érzékelhetők, ezek megbolygatására utaló nyomokat nem láttunk.

Régészeti érdekű területek:

(Régészeti érdekű terület: valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Idézet a 2005.LXXXIX. törvénnyel módosított 2001 évi LXIV törvényből)

4. Góla högy: 046/9, 046/10 hrsz

A helyi hagyomány szerint egy csonka fán sokáig gólyák tanyáztak. Találtak itt egy kb. 40 kg-os harangot, amelyet most a római katolikus templom tornyában használnak. Feltételezhető, hogy a török időkot megelőzően itt volt az eredeti falu helye.

Helyszín: A terület jelenleg szántó, mely közvetlenül a Kapostól délre fekszik. Felszíne sík, nem mély fekvésű, ahol a terület bolygatására utaló nyomokat nem találtunk.

5. Disznólegelő: 046/9, 046/10 hrsz

A helyi hagyomány szerint, mely olvasható a Somogy megye földrajzi nevei című könyvben (1974 Bp.), e területen lehetett a középkori falu temetője. A területen nem, de a közelében folytak régészeti feltárások. Bizonyosat arról, hogy itt emberi csontmaradványok kerültek-e elő és mikor, nem tudhatunk.

Helyszín: A terület a 4. sorszám alattival megegyező, illetve attól kissé déli irányba helyezkedik el.

A dokumentált régészeti lelőhelyek leírását a Somogy Megyei Múzeum régészeti adattárában fellelhető nyilvántartások, az ásatásokról készült publikációk felhasználásával, a helyszín ismeretében állítottuk össze.

Természet, táj, tájhasználat, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, településkép és utcakép

Szabadi közigazgatási területe 8,23 km², melyből a belterület 0,47 km².

Szabadi község Somogy megye keleti tájegységén, a Kapos folyó völgyében helyezkedik el. Kaposvártól keleti irányban, 22 km-re, Dombóvártól nyugatra 11 km-re fekszik. A Kaposvári statisztikai körzetbe, ezen belül az Igal és Környéke Kistérségi Területfejlesztési egyesüléshez tartozik. A Kaposvár és Dombóvár között haladó 61. számú főközlekedési út a belterület

északi részén halad keresztül. Nagyságrendjét tekintve kistájnak számít, egy kisebb mikrotérség részét képezi, melynek központja a szomszédos Nagyberki.

A 7/2003. (I. 14.) Kormányrendelet szerint a területfejlesztés kedvezményezett települése, ahol az országos átlag 1,75-szörösét meghaladó a munkanélküliség.

Szabadi, Magyarország kistájainak besorolása szerint a Külső-Somogyi tájegységen, ezen belül a Dél-Külső-Somogy kistájegységen helyezkedik el.

A kistáj domborzati adottságait a mintegy 40 km hosszban és 15 km szélességben elhúzódó, átlagosan 130-160 m tszf-i magasságú löszhát jellemzi, melynek déli határa a Kapos völgye, ahol a község fekszik. Felszínének jellegzetes formái az egymással párhuzamosan lefutó, helyenként a Kaposba hegyesszögben betorkoló tágas, lápos völgyek és a köztes, viszonylag sík teraszokra emlékeztető alacsony löszhátak. A terület viszonylag egyhangú domborzatát bizonyos mértékig színezi a helyenként előforduló kisformák; kis deráziós lépcsők, völgytágulati mélyedések, völgyek oldalait csipkéző deráziós tálak, fülkék, löszmélyutak. A kistáj kedvező domborzati és ökológiai adottságai révén jó feltételeket nyújt a mezőgazdaság számára.

A kistáj földtani adottságait a lösszel fedett süllyedék jellemzi. A térség nagyobb meridionális völgyeinek pásztaiban 80-120 m mélységben pannóniai agyag és homokrétegek helyezkednek el. A völgytálpaknál elérhető formában főleg a lösz és a homok termelhető ki nagyobb mennyiségben. A Magyar Geológiai Szolgálat Dél-Dunántúli Hivatalának nyilatkozata szerint a község közigazgatási területén lévő Hársas- Berki völgyben két nyilvántartott ásványvagyron anyag-előfordulás található; tőzeg és lápföld előfordulással. Ugyanitt a 017 hrsz területen (Berki dűlő) suvadást regisztráltak.

A talajvíz a magasabb löszhátakon a 20-25 m, másutt 6-10 m mélységben helyezkedik el. Jó ivóvizet adó rétegvizek 150-250 m mélységről bőven nyerhetők. A térségben nagy mennyiségben előforduló hasznosítható nyersanyag még a falazó homok.

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg és mérsékelt nedves. Évi napfénytartam kevéssel 2000 óra alatt van. Évi középhőmérséklete 10,2 C⁰ körüli. A csapadék évi átlaga 700-730 mm. A kistájon uralkodó szélirány nincs, de viszonylag nagyobb a nyugati és az északi szél gyakorisága. Az éghajlat a szántóföldi és a kertészeti kultúrának egyaránt kedvez.

A települést érinti a kistáj egyik jelentős vízfolyása a Hársas-berki patak, bár nem ez a fő befogadója a község csapadékvizeinek. A patak hossza 25 km, vízgyűjtő területe 115 km². A Göllétől Szabadiig tartó Hársas-berki halastó déli szakasza érinti Szabadit, a tó teljes felülete 273 ha. A talajvíz mélysége a település völgyeleteiben 2-4 m, a lejtőkön 4-6 m között található. Mennyisége különösen a Kapos völgyében számottevő, ahol 250 l/s körüli. A térségben számos hévízkutat tártak fel. Ismert az 54 °C-os Dombóvári (Gunaras fürdő) nátrium-hidrogénkarbonátos jellegű víz, melyre gyógyfürdőt alapítottak és eddig felhasználatlan a döbröközi és a kurdi hévízkút, 35, illetve 30° C-os vize. Tervezett ennek feltárása és hasznosítása Szabadi-ban is. A szakmai értékelés szerint a térségben remélhető hévízkincre jelentős gyógyászati idegenforgalom alapozható.

A táj növényvilágát a Kaposi és a Somogyi flórajárás jellemzi. Jellegzetes erdőtársulásai az illir bükkösök, az illir gyertyános kocsánytalan tölgyesek, az ezüsthársas cseres tölgyesek, valamint a gyertyános kocsányos tölgyesek. Patakok men-

tén a tölgy-kőris-szil ligeterdők, az égeres és égeres láperdők. Az erdészetileg kezelt területeket zömmel keménylombos, ritkábban lágylombos és fenyőerdők borítják.

A térségre jellemző mezőgazdasági termények a búza, a tritikálé, kukorica, a cukorrépa, a burgonya és a kapás növények.

Talajára elsősorban a csernozjomos barna erdőtalajok, a mészlepedékes csernozjomok és a barnaföldek jellemzőek.

Szabadi mezőgazdaságában elsősorban a szántóföldi művelés a meghatározó, az állattartás bár jelen van, súlya kisebb. A település múltjában és várhatóan jövőjében is jelentős a kertgazdálkodás, a szőlőkultúra. A község jövőjét az idegenforgalomban, a helyi magángazdaságok fejlesztésében, e téren a szomszédos falvakkal való összefogásában látja. Szabadi természeti értékeit a Zselici táj szépségében, a nyugodt falusi környezetben, a térség kedvező mikroklímájában, a Hársasberki víztározó körül kialakuló rekreációs területben látjuk. Ezek a kedvező adottságok ma még kiaknázásra váró lehetőségek. A község iránt megnőtt az érdeklődés, többen szándékoznak szabadiban ingatlant vásárolni és itt letelepedni.

Közlekedési szempontból a község közúti kapcsolatai kiválóak, a szomszédos Csoma községgel közös vasútállomással rendelkezik.

A település kedvező közlekedési kapcsolatai lehetőséget adnak arra, hogy akár az alapszintű ellátást biztosító Nagyberekbe, autóbuszsal vagy kerékpárral is 5-10 perc eljutási időn belül, vagy a középszintű, illetve felsőfokú ellátást nyújtó intézményeket Kaposváron, a megyeszékhelyen gépjárművel vagy vonattal 20-30 perc eljutási időn belül elérjék. Kaposvár mellett a község középfokú ellátásában részt vesz a településtől keleti irányban, 8 km-re, fekvő Dombóvár is, melynek elérési lehetőségei hasonlóan kedvezőek.

A települést érinti a Nemzeti Ökológiai Hálózat, a Kapos folyó- mente annak folyamatos folyosójába tartozik. E terület és a halastó környezete ökológiaileg védett területek. Az érzékeny természeti területekre vonatkozó településekről szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet 1. és 2.számú mellékleteiben, melyek a meglévő és tervezett érzékeny természeti területeket tartalmazzák Szabadi nem szerepel. Szabadi ökológiai hálózattal érintett település, melynek összefüggő folyosója a Kapos mente. A szőlőhegyek tájképvédelmi területek. E területek védelmi övezetek, melyeket a rendezési terv jelöl. Védelmüket a HÉSZ biztosítja.

A település szerkezetét mind a mai napig a közút mellett hosszúkás elnyúló falu-szerkezet az ún. úti falu típus jellemzi. A település szerkezetét a földrajzi, morfológiai adottságok, a közigazgatási területet kelet-nyugati irányban átszelő hármas folyosó; úgymint északon a 61-es főút, középvonalon a vasút és délről a Kapos folyó határozza meg.

A közigazgatási terület déli részén szőlőhegyek találhatók (Szarhegy, Kishegy, Öreghegy). Ezeket a területeket a SMTT I. osztályú szőlőkataszteri területek körébe sorolja. A település erdőszültsége alacsony, mindössze 13,9 %-os, mely alig haladja meg a megyei ellátottság felét. Az 105,8 ha üzemtervezett erdőből 25,4 ha védelmi erdő. A Kaposról északra fekvő külterület,-

Kisgát puszta kivételével szántó művelési ágba tartozik. Kisgát puszta mezőgazdasági üzemi terület, ahol gabonaraktárak, mezőgazdasági gépműhelyek és állattartó épületek találhatóak.

A község csapadékvizeinek befogadója a Kapos folyó, melyre Szabadi belterületének irányából két jelentősebb árok; a Petőfi utca- és az Ady Endre utca végétől induló árok vezeti le a település vizeinek jelentős részét.

A község településszerkezetét az „utifalu” és a „völgyégi falu” típusának sajátos kombinációja jellemzi, azaz a Kapos folyó és a közút egyaránt hatott a szerkezet kialakulására. A település felszíne a folyópart felé egyenletesen lejt, ennek következtében a talajvíz mélysége változó; a Kapos mentén, ahol magasabban van 2-6 m között változik.

A 61-es út 674 m hosszban halad keresztül a belterületen (Kossuth Lajos utca), ebből déli irányban két utca (Ady Endre és Petőfi) ágazik le. Szabadihoz külterületi lakott hely is tartozik (volt TSZ major; Kisgát puszta). A településközpont a Petőfi és Ady E. utcák között alakult ki, a Kossuth u. déli oldalán. Itt található a polgármesteri hivatal, a vegyesbolt, az italbolt, kissé lejjebb a mezőgazdasági szaküzletet és a gázcseretelep, a polgármesteri hivattal egy épületben az egészségügyi és kulturális intézmények.

A Zselic lankái; a Kapos felől délre

Szabadi, Temető

Településszerkezet és területhasználat, településkarakter, telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok

A település laza beépítésű, lakóházai nagyrészt földszintesek. Az ingatlanokhoz nagy kiterjedésű kertbelsőségek tartoznak. A település beépítését ún. falusias beépítés jellemzi. A településszerkezeti értékek megőrzése érdekében a helyi építési szabályzatban is indokolt ezek megtartására törekedni, az épületmagasságok, a beépítési % korlátozásával. Meg kell akadályozni

a lakóingatlanok további felaprózódását. A településszerkezeti értékek megtartása érdekében az utcákat a jelenlegi szabályozási szélességük megtartásával kell meghatározni, szélesítésük nem indokolt. A településen a szennyvízcsatorna kivételével valamennyi közmű kiépült, a szennyvízcsatorna kiépítése az utak szabályozási szélességének növelését nem teszi szükségessé. A csapadékvíz-elvezetés, pedig a meglévő, út menti nyílt árkok karbantartásával, szükséges esetben annak burkolásával megoldott.

A kialakult telekformát a *szalagtelkes forma* jellemzi. Az udvarok elrendezése a térségre jellemző ún. *soros udvar*, ahol az utcafronton épült lakóházak mögött helyezkednek el a melléképületek. Közvetlenül a lakóház mögött van az ún. nyári konyha, mely nyári időszakban a ház lakóinak fő tartózkodási helyeként is szolgál. Ezt követik az állattartás épületei, a sertés és a baromfi ólak, majd távolabb az istállók, és a csűr, ezek többsége ma már használaton kívül van. A melléképületek és a lakóházak összeépítése általában a régebbi portákra jellemző, ma már ezek kevésbé fordulnak elő.

A régebbi lakóépületek többségében a Petőfi utcában található, míg az újabbak épültek a 61. számú fkl. út mellé, a Kossuth L. utcába. A lakóházak többsége utcára merőleges nyeregtetővel épült. A XIX. századra még jellemző szalmatető épületeket a XX. század elejére már mindenütt felváltotta a cserép és a palatető. Az épületek utcafronti homlokzatképzését, a magyar falvakra jellemző,- visszafogottan mértéktartó vakolatdíszítés jellemzi. A nyeregtetők oromfala általában téglából készült. A XX. század második felében épült lakóházak egy része ún. sátoztető, ezek alaprajzi rendszere is eltért a korábbiakétól. A négyzetes alaprajzi forma lehetővé tette a helyiségeknek egy központi térről,- az előszobából,- történő közvetlen megközelítését, a korábban jellemző fűzészerű helyiségkapcsolatot felváltotta a centrális térről nyitott helyiségkapcsolat. A lakóépületek szélesebbek lettek, általában két szobát tájoltak az utca felé.

Az elmúlt 20-25 évben már itt is épültek tetőtér-beépítéses lakóházak, melyek az utcára merőleges tetőformát, a nagyobb épületszélesség mellett ismét visszahozta. A tetőtéri teraszok azonban a falusi életformától idegenek, ezért funkció nélkül maradtak.

Indokolt lenne, - az építészeti értékvizsgálat alapján,- a helyi építési szabályzatban előírtakon túl, - a helyi örökségvédelem részletes szabályait tartalmazó önkormányzati rendelet megalkotása is, erre a 66/1999.(VIII. 13.) FVM rendelet a helyi önkormányzatoknak lehetőséget ad.

(66/1999. (VIII. 13.) FVM rendelet az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól 4. § Az önkormányzat az építészeti örökség helyi védelmének általános szabályai keretén belül - az Étv. 29. §-ával, valamint 55. §-ának (2) bekezdésével összhangban - szabályozhatja különösen:

- a) a helyi területi és egyedi védelem alá helyezés, illetve a védelem megszüntetésének általános rendjét és feltételeit,
- b) a fenntartás és állagmegóvás tulajdonosi kötelezettségét, illetve az ingatlan rendeltetészerű használatához szükséges mértéket meghaladó költségeinek megtérítését,
- c) a kedvezmények mértékét és módját,
- d) reklám, hirdető-berendezés vagy más, az építményen vagy attól különállóan megjelenő berendezés vagy tárgy elhelyezésére, valamint a védett területekre és a védett építményekre vonatkozó tiltást, korlátozást, feltételeket.)

II. VÁLTOZTATÁSI SZÁNDÉK

Településhálózati és tájhasználati változás

A település regionális és térségi szerepkörében, a tájhasználatban változás nem tervezett. A tájhasználatot a tájvédelem, a környezetvédelem és a kulturális örökség védelmének kell alárendelni. A rendezési terv a kialakult tájhasználat módosítását csak annyiban tervezi, amennyiben ezt az M 9-es gyorsforgalmi autópálya nyomvonala szükségessé teszi. Igényként merült fel a Kisgát pusztá területén egy termálvízre alapozott üdülőcentrum megvalósításának az igénye. Ez azonban a területen már meglévő mezőgazdasági üzemi területek mellett elképzelhetetlen.

Településszerkezeti, területhasználati, beépítési változás

A meglévő településszerkezet rekonstrukcióját az adottságokhoz való igazodás jellemzi. A rendezési terv a belterületbővítést nem tervezi. A meglévő településszerkezeti adottságokat rögzíti és szabályozza a 253/1997 (XII. 20) FVM rendeletnek megfelelően, figyelembe véve az Országos és Somogy megyei területrendezési tervekben a települést érintő előírásokat.

Szabadi összevont rendezési tervét a Hajdú-Bihar Megyei Tanács Tervező és Beruházó Vállalat 1990-ben készítette el, melyet 2000. évben új helyi építési szabályrendelettel egészítettek ki. A most elkészült településrendezési terv a Képviselőtestület településfejlesztési koncepciójára alapozottan készült, figyelembe véve az elmúlt időszak változásait.

Infrastrukturális változás

Szabadi közműellátottsága a szennyvízcsatorna kivételével teljes. Ennek kiépítése tervezett. Elkészültek az elvi vízjogi engedélyezési tervdokumentációk. Szabadi szennyvízcsatornázása 13 települést érintő regionális rendszer keretében tervezett, a szennyvíz befogadója a Dombóvári telep lenne. Szabadit érintően 1340 m gravitációs csatorna, 340 m szennyvíz nyomócső hálózat és egy átemelő épülne ki. Ennek helyét a rendezési terv védőtávolságainak feltüntetésével jelöli.

A népesség alakulása

A népesség alakulását vizsgálva megállapítható, hogy az 1970 évet követően 1990 évig erőteljesen csökkent, ezt követően a csökkenés mértéke enyhült, de a folyamat még napjainkban sem állt le, jelenleg 339 fő él a községben.

Az SMTT 2020-ra az 1990 népesség (367 fő) 70-80%-ával számol. A népességszámot erősen befolyásolja a településre be- és elköltözők száma, mely egyes években pozitív vándorlási különbözetet is eredményezhet. Ez a folyamat várhatóan az

elkövetkező években a népességfogyást megállíthatja. A népesség korösszetétele nem túl kedvező, magas az időskorúak aránya, de nő a fiatalok létszáma is. Hosszútávon a népességszám 350 fő körül várható.

A 2001 évi népszámlálás alkalmával a lakosság 79 %-a katolikusnak, 5-5%-a reformátusnak, illetve evangélikusnak, 2 fő ortodoxnak vallotta magát. Nemzeti hovatartozását illetően a lakosság 98 %-a magyarnak, 1,2 %-a cigánynak, 2,1 %-a németnek, míg egy fő szerbnek jelezte nemzetiségi hovatartozását. A községben kisebbségi önkormányzat nem működik.

III. HATÁSELEMZÉS

A település rendezési terve megtartja a település utca és térrendszerét, kijelöli a védendő értékeket. A meglévő belterületi határt megtartja. Kijelöli a védelmi övezeteket; úgymint az ökológiai hálózattal érintett területet és a tájképvédelmi terület övezetét. A település rendezési terve a meglévő természeti táji, településszerkezeti és kulturális örökség körébe tartozó értékek megőrzésével számol. A helyi építési szabályrendelet előírásai, a meglévő településkép védelme érdekében korlátozzák az egyes terület-felhasználások területén építhető építmények magasságát. A kedvező település- és utcakép romlásával nem kell számolni, új utca kialakítása nem tervezett. A közlekedési szakhatóság szakvéleményét figyelembe véve a kialakult szabályozási szélességek változatlanul fenntarthatók, útkorrekciót a rendezési terv nem irányoz elő. A tervezett M 9-es út 100 m-es védőterülettel és 60 m-es szabályozási szélességgel tervezett.

A Petőfi Sándor utcában kialakítani tervezett park az utcaképet javítja.

A jelenlegi kedvező tájhasználat változása, romlása nem várható.

A településkép, különösen a Zselic északi nyúlványának, a Kapos partjának kedvező feltáruló látványát a rendezési terv szabályozási elemeivel is segíteni kell. Fokozott figyelmet kell fordítani e területek zöldbeágyazottságára, az építménymagasságok korlátozására, a beépíthetőség feltételeinek meghatározására.

A műemlékek, helyi védett objektumok eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása

A településen országos védettségű műemléki értékek nincsenek. A helyi védelemre javasolt objektumok jegyzéke a mellékletben található. Jelenlegi helyüket a rendezési terv védelemben részesíti. A védendő objektumok feltáruló látványát beépítés, elépítés nem fogja a jövőben sem zavarni. A védelemre javasolt épületeket, fészületeket veszélyeztető hatás nem várható, azzal nem kell számolni.

Régészeti lelőhelyet veszélyeztető hatások

Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden lelőhelyet vagy régészeti érdekű területet érintő munkálat esetében, továbbá minden olyan esetben, amikor lelet, vagy jelenség kerül elő, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt (KÖH), illetve a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát értesíteni kell.

Nyilvántartott régészeti lelőhely:

A nyilvántartott régészeti lelőhelyeken minden eddigi használattól eltérő munkavégzéshez, építéshez, a talaj bolygatásával járó földmunkához a KÖH előzetes szakhatósági állásfoglalásának beszerzése szükséges. A 2001. évi LXIV. törvény 22.§-a értelmében a földmunkával járó fejlesztéseket el kell kerülni. Ha a lelőhely elkerülése a földmunkával járó fejlesztést aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás másutt nem valósítható meg, a beruházás engedélyezését a régészeti lelőhely megelőző feltárásához kell kötni.

A megelőző feltáráshoz a beruházónak biztosítani kell a szükséges időt és anyagi feltételeket. (a 2001. évi LXIV. törvény 23.§ (1) bek. szerint: „a fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költségelőirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni. „) Amennyiben a jelenlegi használat mellett régészeti leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, azonnal értesíteni kell a KÖH-t, és a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát.

Szabadi hegy, Öreghegy eleje és a Kapostól délre eső terület:

A területeken fejlesztés nem tervezett, a jelenlegi terület-használat a leleteket nem veszélyezteti.

Régészeti érdekű területek:

Góla högy, Disznólegelő

Mezőgazdaságilag művelt, de nem veszélyeztetett területen fekszenek. Ezeken a területeken fejlesztés nem tervezett.

A fenti területek mindegyikén előkerülhetnek régészeti nyomok, amelyek bejelentési kötelezettséggel járnak. A régészeti érdekű területeken a talaj 30 cm-t meghaladó mélységű bolygatásával járó munka esetén javasolt, a nyilvántartott régészeti területeken pedig kötelező a KÖH előzetes szakvéleményének beszerzése. Régészeti érdekű területeken a lelőhelyek megléte nem ismert, illetve bizonytalan és a különböző hatások is alig mérhetők fel, ezért amennyiben a terület jelenlegi használata

mellett leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, úgy azonnal értesíteni kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt, és a Somogy megyei Múzeumot. Ettől kezdve a terület nyilvántartott lelőhelynek számít.

Régészeti érdekű területen követendő eljárás, jogok és kötelezettségek:

A kulturális örökség védelméről szóló 2005. évi LXXXIX. törvénnyel módosított 2001. évi LXIV. törvény II. Rész 1. Fejezet foglalkozik a régészeti örökség védelmével, ennek 8. § (1) bekezdése kimondja, hogy a föld felszínén, a földben, a vizek medrében, vagy máshol rejlő, vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon.

A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken végzendő, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetve a területet veszélyeztető, befolyásoló változtatáshoz, munkálatokhoz a KÖH engedélye szükséges. (63.§ (2) bekezdés a.) pont).

A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól a 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet intézkedik.

A KÖH eljárására vonatkozó szabályokat a 16/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet határozza meg.

Szabadiban védett régészeti terület nincs, de nyilvántartott régészeti lelőhely három, régészeti érdekű terület pedig kettő található.

Régészeti érdekű területekre vonatkozó szabályok:

Azok a területek, ahol a rendezési terv szerint a későbbiek folyamán intenzívebb talajbolygatás várható, a pontosan nem lokalizálható nyilvántartott régészeti lelőhelyek, illetve azok a területek, ahol a történeti adatok vagy földrajzi elhelyezkedés, illetve elnevezés régészeti lelőhely meglétét feltételezik.

Régészeti érdekű területeken történő bármilyen talajbolygatással járó beruházás esetén már a tervezési fázisban javasolt a KÖH bevonása, illetve szakvéleményének a kikérése. Ezekben az esetekben a Hivatal kérheti ezeken a területeken különböző régészeti tevékenységek elvégzését (a kivitelezést megelőző régészeti terepbejárás, a kivitelezés humuszolás közbeni régészeti szakfelügyelet). Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén le kell folytatni a megelőző régészeti feltárást. Ha az előkerült régészeti lelőhely kivételes jelentőségű, a tervezett beruházást máshol kell megvalósítani. „) Amennyiben a jelenlegi használat mellett régészeti leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, azonnal értesíteni kell a KÖH-t, vagy a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát. A terület ettől kezdve nyilvántartott régészeti lelőhelynek számít.

A 4/2003.(II.20.) NKÖM rendelet szerint a KÖH hatósági engedélyezési eljárása, szakhatósági állásfoglalásának megadása során, a rendeletben foglalt tartalommal, örökségvédelmi hatástanulmány készítését írhatja elő. Ez vonatkozik egyrészt a már ismert lelőhelyekre, egyes nyomvonalas létesítményekre, másrészt a nagyobb felületeket (1 ha területet, vagy 500 m² szintterületet meghaladó építmények esetében) érintő beruházásokra. A jogszabály a kötelezett munkák körét az alábbiak szerint rögzíti:

„a) a régészeti lelőhelyen megvalósítandó tereprendezési eljárás, illetve olyan beruházás vagy fejlesztés esetén, ahol az engedélyezés alá vont terület legalább 1 hektár nagyságú, vagy a tervezett építmény szintterülete legalább 500 négyzetméter,

b) a külterületen lévő nyomvonalas létesítmények műszaki nyilvántartásáról szóló 18/1984. (XII. 13.) ÉVM rendelet 1. számú mellékletének 6. pontjában felsorolt vízügyi létesítmények, valamint az egyes nyomvonal jellegű építményszerkezetek kötelező alkalmassági idejéről szóló 12/1988. (XII. 27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendelet mellékletében felsorolt nyomvonal jellegű építményszerkezetek létesítése, továbbá folyók, csatornák medrének módosítása esetén,

c) jelentős vertikális kiterjedésű, 15 méteres vagy azt meghaladó magasságú építmény (antenna, átjátszótorony, szélkerék stb.) létesítése esetén, valamint

d) bányatelek megállapítása, módosítása, bányarekultiváció eseteiben.”

A tanulmány elkészítésének költsége a beruházót terheli. Elkészítésére a rendeletben meghatározott szakképesítéssel rendelkező személyek vállalkozhatnak.

Amennyiben a község közigazgatási területén bárhol;- akár a régészeti érdekű területeken kívül,- építkezés, vagy művelés kapcsán régészeti leletek, vagy régészeti objektumok kerülnek elő, a 2005. évi LXXXIX. törvénnyel módosított 2001. évi LXIV. törvény 24-25.§-ai szerint kell eljárni. A munkavégzést le kell állítani, gondoskodni kell a lelet őrzéséről. A település jegyzőjének haladéktalanul értesítenie kell a KÖH-t és a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát.

A régészeti érdekű területeken, illetve ezen kívül előkerülő régészeti leletek, illetve régészeti objektumok bejelentési kötelezettséggel járnak. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli. A régészeti lelőhelyben vagy leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése, eltulajdonítása büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik), továbbá örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után (2005. évi LXXXIX. törvénnyel módosított 2001. évi LXIV. törvény 82-83.§, valamint az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet szerint).

Ezen kötelezettségeket a helyi építési szabályrendeletben is elő kell írni.

IV. ÖSSZEFOGLALÓ

Szabadi új rendezési tervének keretében készült el jelen hatástanulmány. A település ezt megelőzően már rendelkezett rendezési tervvel, mely a jelenleg hatályos jogszabályoknak már nem felelt meg. A tervezők feladata volt a település társadalmi, gazdasági, szociális, táji, természeti, környezeti adottságainak felmérése a szükséges szakhatósági egyeztetések elvégzése. A település népességszáma 339 fő melynek mérsékelt növekedésével, hosszútávon 350 fővel, számol a rendezési terv. A község szép táji környezetben fekszik, területe északon síkvidéki, délen lankás dombos jellegű. A község közigazgatási területét három markáns, kelet-nyugat irányú tengely; a Kapos folyó, a 61-es számú főút és a Budapest-Gyékényesi vasúti fővonal tagolja. A település jellemzően mezőgazdasági terület, kiterjedt szántókkal, értékes szőlő, gyümölcsösökkel. Erdőterületekben viszonylag szegényebb vidék. A település szerkezetét alapvetően meghatározza a Kapos, a közlekedési úthálózat és a vasút-vonal. A közigazgatási terület nyugati határán található a kistáj egyik legnagyobb tava a Hársas-berki víztározó. A belterület jelentős részét a falusias lakóövezetek teszik ki. A mezőgazdasági üzemi terület Kisgát pusztán a 61-es számú főút nyugati bevezető szakasza mentén alakult ki. Tervezett a 61-es út belterületet tehermentesítő szakaszának az M 9-es útnak a kiépítése.

A község műemlékkel nem rendelkezik, műemléki védelemre javasolható épület a közigazgatási területen nincs. A település építészeti hagyományokban nem túl gazdag, a megőrzésre méltó épületek és egyéb objektumok felmérésre kerültek. A temetői régi sírkert, három útszéli kereszt, négy lakóház, és három gazdasági épület védelmére a hatástanulmány javaslatot tesz.

Szabadi három nyilvántartott régészeti lelőhellyel és két régészeti érdekű területtel rendelkezik. Ezek közel egy helyen; a Kapostól délre, a szőlőhegyre vezető út mellett helyezkednek el. A régészeti területek többsége gyeperületen helyezkedik el, más részük pedig szántó területen. A településrendezési terve ezek beépítésére, nem tesz javaslatot. Jelenlegi használatuk a régészeti értékeket nem veszélyezteti. Az M 9-es út tervezett nyomvonalán még a tervezési fázisban szükséges lesz egy terepbejárással egybekötött hatástanulmány elkészítése, amelyet, amennyiben régészeti lelőhelyek kerülnek elő, az út építését megelőző régészeti feltárásnak kell követnie. A beruházás költségei során a hatástanulmány és az esetleges régészeti feltárás költségeivel is számolni kell.

2005. december.

Helyi védelemre javasolt épületek és objektumok:

ssz	név	cím	hrsz
1	Sírkert	Temető	78.
2	Kereszt	Temető	78.
3	Kereszt	Kossuth L. u. 67.	3/2.
4	Kereszt	Petőfi u. 47.	13.
5	Lakóház	Petőfi u. 47.	13.
6	Lakóház	Petőfi u. 21.	34.
7	Lakóház	Petőfi u. 6.	118.
8	Lakóház	Petőfi u. 42.	136.
9	Gazdasági épület- csoport	Petőfi u. 47.	13.
10	Gazdasági épület- csoport	Petőfi u. 66.	97
11	Gazdasági épület- csoport	Petőfi u. 68	96/3

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek:

- 1 Szabadi hegy: 046/13, 046/11, 046/9, 058/3, 059/7 hrsz
- 2 Öreghegy eleje: 49 hrsz
- 3 Kapostól délre: 056/8, 058/1, 058/2, 057, 048, 049/3, 049/4 hrsz

Régészeti érdekű területek:

- 4 Góla högy: 046/9, 046/10 hrsz
- 5 Disznólegelő: 046/9, 046/10 hrsz

Helyi védelemre javasolt épületek és objektumok:

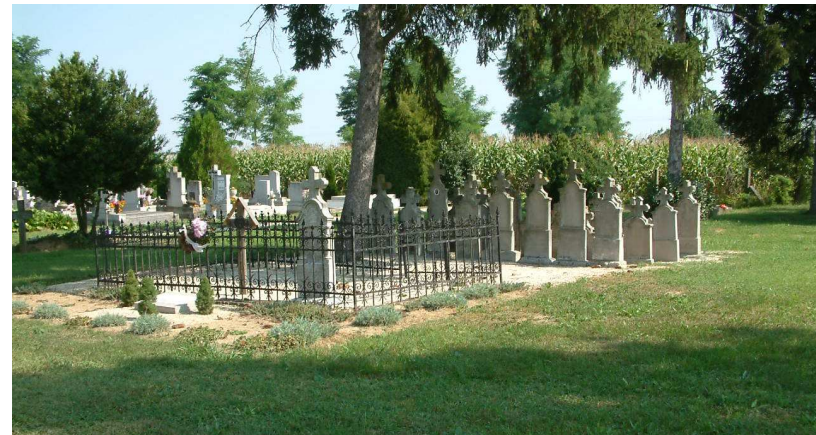
HV 1 Sírker: Temető, hrsz. 78.

Védendő érték:

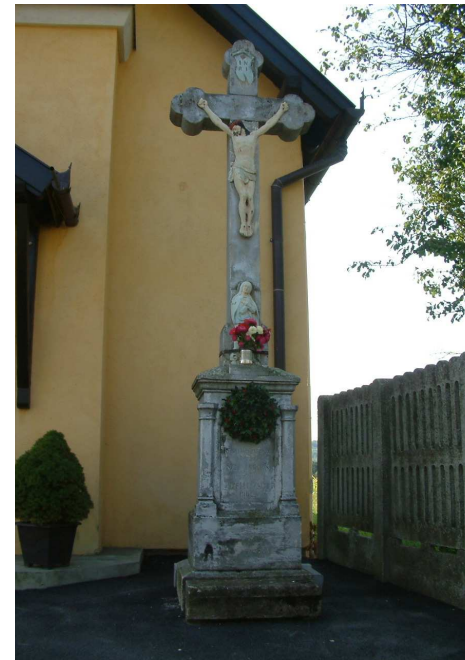
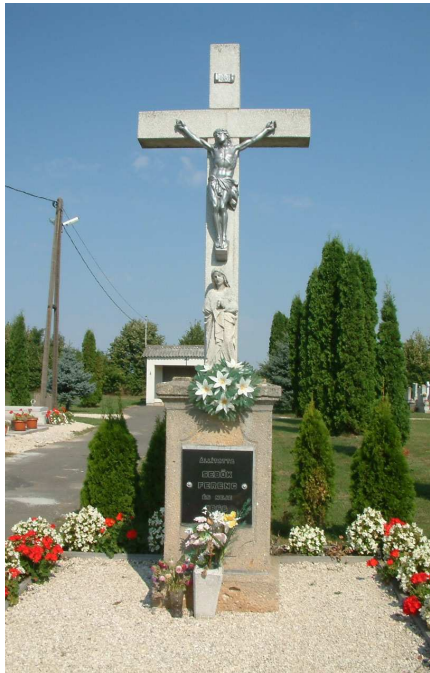
A XIX. század második felétől az I. Világháború utáni időszakig terjedően összegyűjtött, jó állapotban lévő sírkövek melyek a temetőben nyertek elhelyezést.

Korrekciós javaslat:

A sírker köveinek állaga jó, jelen állapotuk megőrzése érdekében folyamatos karbantartásuk szükséges.

HV 2 kereszt: Temető, hrsz. 78.	HV 3 kereszt: templom (Petőfi S. u. 67.) előtti közterület, hrsz. 3/2.
Védendő érték:	Védendő érték:
A szépen karbantartott fészület gondozott környezettel. Sebők Ferenc és neje állította 1866-ban. Anyaga homokkő, lábazata műkő.	A jól karbantartott fészület. Állította Szem András és neje, Keceli Erzsébet, 1902-ben. Anyaga: Homokkő.
Korrekciós javaslat:	Korrekciós javaslat:
Jelenlegi formájában indokolt megőrizni, de a korpus eredetileg nem volt festve, ezt most sem javasoljuk.	Talapzatának javítása javasolt, a fészület állaga megfelelő.

HV 4 Kereszt: Petőfi u. 47., hrsz. 13.

Védendő érték:

A jól karbantartott feszület. Készítésének éve 1880. Anyaga: Homokkő, festett.

Korrekción javaslat:

Jelenlegi formájában indokolt megőrizni, de a festés az eredeti formától idegen.

HV 5 Lakóház: Petőfi u. 47., hrsz. 13.**Védendő érték:**

Utcára merőleges gerincű lakóépület. A múlt század első évtizedeiben épült. Falazata vegyes, részben tömés, ormfala mázas klinker téгла. Ablakai eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzatát kétszínű téglatagozat-képzések díszítik. Műszaki állapota jó, karbantartott. A környékre jellemző tehető gazdaporta jegyeit mutatja.

Korrektíós javaslat:

Jelenlegi értékeiben megőrzendő. Egy későbbi felújítás során átgondolandó lenne az eredeti formajegyek visszaállítása; a nyitott tornác és a tornácnak az utca felé történő megnyitása. Az utólagos lefalazás megbontja a homlokzati egységet.

HV 6 Lakóház: Petőfi u. 21., hrsz. 34.**Védendő érték:**

Utcára merőleges gerincű lakóépület. Feltehetően a múlt század első évtizedeiben épült. Falazata vegyes, részben tömés, ormfala vakolat-
tagozatos.. Ablakai eredeti formájukban maradtak meg. Műszaki állapota jó, karbantartott. A környékre jellemző tehetős gazdaporta jegyeit mutatja.

Korrekciós javaslat:

Értékeiben megtartandó. Esetleges későbbi felújítása során a pillér, illetve lizéna kőburkolását javasoljuk elhagyni, mert ez az eredeti anyaghasználat-
tól eltér, másrészt a nyitott tornác utcai részénél a nyílást vagy üresen kellene hagyni, vagy teleüvegezéssel ellátni.

HV 7 Lakóház: Petőfi u. 6., hrsz. 118.**Védendő érték:**

Utcára merőleges gerincű lakóépület. Feltehetően a múlt század húszas-harmincas éveiben épült. Falazata vegyes, részben tömés, ormfala míves, vakolat-tagozatos. Ablakai eredeti formájukban maradtak meg. Műszaki állapota megfelelő, karbantartott. A környékre jellemző tehetős gazdaporta jegeit mutatja.

Korrektív javaslat:

Értékmegőrző fenntartása javasolt, állapota azonnali beavatkozást nem igényel. A tetősík hullámossága a fedélszerkezet avultságára utal, ennek javítása indokolt lehet már a közeljövőben. Az épület későbbi felújítása során a homlokzat színezésének átgondolását javasoljuk. Nemes vakolat helyett sima cementvakolása indokolt.

HV 8 Lakóház: Petőfi u. 42., hrsz. 136.

Védendő érték:

Utcára merőleges gerincű lakóépület. A falu talán legrégebbi, változtatás nélkül meghagyott lakóháza, feltehetően a múlt század húszas éveiben épült. Falazata vegyes, részben tömés, részben téglá. Ablakai eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzatát kétszínű téglatagozat-szerű kialakítás jellemzi. Műszaki állapota megfelelő. A környékre jellemző átlagos gazdaporta jegyeit mutatja. Különösen a tornácképzése a bejárat felett túlnyújtott tetőzete, faragott faoszlopai jellegzetesek.

Korrektív javaslat:

Jelen állapota sürgős beavatkozást nem igényel, tetőfedése azonban már néhány éven belül javításra szorulhat. Esztétikailag a parabolaantenna kifo-gásolható az épület utcai homlokzatán.

HV 9 Gazdasági épület-csoport: Petőfi u. 47., hrsz. 13.**Védendő érték:**

Utcára merőleges gerincű épület csoport (állattartó épületek, lábas jószág, baromfi stb., nyári konyha, műhely, daráló és tetőtéri góré). A falura jellemző gazdasági épület-típusok azonosíthatók be, feltehetően a két Világháború között épültek. Falazatuk kizárólag régi nagyméretű égetett agyagtégla. Nyílászáróik gyakorlatilag eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzataikat egy- illetve kétszínű téglatagozat-képzések díszítik. Állaguk kielégítő, de helyenként az alászigeteletlenség nyomai láthatók. Jellegzetessége a mindkét oldalról nyitható homlokzat.

Korrekciós javaslat:

Jelenlegi értékeikkel megőrzendők, állapota sürgős beavatkozást nem igényel, tetőzete azonban javításra szorulhat.

HV 10 Gazdasági épület-csoport: Petőfi u. 66., hrsz. 97/1.**Védendő érték:**

Utcára merőleges gerincű épület csoport (állattartó épületek, lábas jószág, baromfi stb., műhely és gatter). A falura jellemző gazdasági épület-típusok azonosíthatók be, feltehetően a két Világháború között épültek. Falazatuk kizárólag régi nagyméretű égetett agyagtégla. Nyílászáróik gyakorlatilag eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzataikat egyszínű téglatagozat-képzések díszítik. Műszaki állapotuk kielégítő, de helyenként az alászigeteletlenség nyomai láthatók.

Korrekciós javaslat:

Értékmegőrző fenntartásuk javasolt, jelen állapota sürgős beavatkozást nem igényel, az istálló fedése nem korhű (pala).

HV 11 Gazdasági épület: Petőfi u. 68., hrsz. 96/3.

Védendő érték:

Utcára merőleges gerincű épület (állattartó épület). A falura jellemző gazdasági épület-típus, mely feltehetően a XX.század elején között épült. Falazata kizárólag régi nagyméretű égetett agyagtégla. Nyílászárói eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzatát egyszínű téglatagozatok díszítik. Műszaki állapota kielégítő, de helyenként az alászigeteletlenség nyomai láthatók. Ugyanennek az épületnek az udvarán található fészer és ólak.

Korrekciós javaslat:

Jelenlegi értékeiben megtartandók, állapotuk sürgős beavatkozást nem igényel, tetőzetük azonban már rövid időn belül javításra szorulhat, különösen a fészer és ólak esetében.

Nyilatkozat

Alulírott, mint ***Szabadi*** község településrendezési tervének készítője nyilatkozom, hogy a településre készült rendezési terv szakági munkarészeként készült Örökségvédelmi hatástanulmány kidolgozására a 4/2003.(II.20.) NKÖM rendelet 6. § értelmében jogosult vagyok. A régészeti és műemléki szakterületek elkészítésébe ***Dr Magyar Kálmán régészt*** és ***dr Stadler József építészt,*** szakértőket kértem fel.

Nyilatkozom, hogy a rendezési terv és az elkészült hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályoknak megfelel.

Kaposvár, 2005. december.

Dr Fazekas Sándorné
vezető településtervező mérnök
TT1 14-0282/02

Felhasznált irodalom:

1. Barabás- Gillyén: Magyar Népi építészet 1987. Műszaki Könyvkiadó Bp.
2. Barabás- Gillyén: Vezérfonal a népi építészetünk kutatásához 1979. Műszaki Könyvkiadó Bp.
3. Somogy megye földrajzi nevei 1974 Akadémia Könyvkiadó Bp.
4. Somogy megye Kézikönyve 1998 és 2002 SZÜV-CEBA Kiadó
5. Somogy megye Régészeti leletkatasztere Régészeti füzetek 1964 Magyar Nemzeti Múzeum
6. Somogy megyei Múzeumok, régészeti adattár 1964, 1970
7. Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára
8. Somogyi Múzeumok Közleményei
9. Csánki féle monográfia (Somogy megye) 1894